

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 г.

СБОРНИК

С МАГИСТЪРСКИ ТЕЗИ

ОТГОВОРНО И УСТОЙЧИВО

УПРАВЛЕНИЕ

(2021 - 2022)



Изданието използва данни от проведени изследвания на магистри от програмата „Отговорно и устойчиво управление“.

Съставител и научен редактор: Марина Стефанова

Коректор: Боян Захариев

Издател: СУ „Св. Климент Охридски“

Дизайн и предпечат: Ел Пи Ай Адвъртайзинг

Печат: Мека М ЕООД

За връзка: mstefanova@feb.uni-sofia.bg

Всички права запазени! Никоя част от тази публикация не може да се възпроизвежда, съхранява, обработка, въвежда в статистическа система или да се предава под каквато и да е форма (електронно, механично, фотокопиране или по друг начин), без предварително писмено съгласие на издателя.

ISBN 978-954-9399-90-5 (печатно издание)

ISBN 978-954-9399-91-2 (електронно издание)

Съдържание

ESG регулации	7
От икономика на акционерите към икономика на заинтересованите страни	
Боян Захариев (Випуск’ 2021).....	8
Юридически аспекти на корпоративната социална отговорност	
Десислава Белева-Димитрова (Випуск’ 2021).....	10
Оценка на приложимостта на законодателство и добри практики в областта на екологията	
Кристина Конарчева (Випуск’ 2022)	12
Перспективи пред горския сектор на Република България в контекста на Европейската таксономия за развитие на сектора в периода 2020 г. – 2030 г.	
Николай Божилов (Випуск’ 2022)	12
Изследване готовността на български дружества от текстилния сектор за осъществяване на корпоративна надлежна проверка	
Стела Лечева (Випуск’ 2021).....	16
ESG отчетност	19
Управление на интегрираната отчетност в производствено-търговско предприятие	
Ивайло Макавеев (Випуск’ 2022)	20
ESG / Интегрирана отчетност на социално предприятие в България	
Йорданка Миронова (Випуск’ 2022)	22
Отчитане на корпоративната социална отговорност в нефинансовите доклади на трите най-големи мобилни оператора в България – Виваком, Йетел и А1	
Цвета Дончева (Випуск’ 2021)	24

Устойчиви финанси	27
Готовността на банковия сектор за финансиране постигането на въглероден неутралитет в Европа	
Александър Томовски (Випуск' 2021).....	28
Ролята на банките за развитието на корпоративната социална отговорност и устойчивост в България	
Весела Гладникова (Випуск' 2022)	30
Екологични аспекти	33
Оценка на екологичните ефекти при развитието на вятърни мощности в морските пространства	
Александра Георгиева (Випуск' 2021).....	34
Плаващи фотоволтаици и тяхното приложение	
Ивета Захаријева-Димитрова (Випуск' 2022).....	36
Развитие на устойчив градски транспорт в гр. Плевен в условия на енергиен преход. Преглед и оценка на ключови индикатори	
Божидар Николов (Випуск' 2021)	38
Възможности и перспективи за прилагане на принципите на устойчивото земеделие на общинско ниво в България	
Катрин Михайлова (Випуск' 2021).....	40
Въглероден отпечатък и методи за устойчивото му редуциране, прилагани от компаниите Cisco и Juniper в сферата на мрежовата инфраструктура	
Радосвета Андонова (Випуск' 2021).....	42

Социални аспекти	45
Превенцията на трафика на хора в контекста на социалния стълб на ESG	
Деница Боева-Величкова (Випуск' 2022).....	46
Читалищата в България като културни центрове на общността и устойчива институция във времето	
Венелина Иванова (Випуск' 2021).....	48
Въздействие на социално отговорните бизнес практики върху мотивацията и удовлетвореността на служители от финансовия сектор	
Ивелин Томов (Випуск' 2021).....	50
Готовност и подготовка на млади кадри и внедряването им в работна среда в банковия сектор в България	
Мария Джумайска (Випуск' 2022).....	52
Потребителски нагласи към устойчивата и бързата мода	
Боряна Попова (Випуск' 2021).....	56



ПРЕДГОВОР

Според Доклада на Световния икономически форум за глобалните рискове за 2024 г. най-сериозните рискове през следващите десет години включват неуспешно смекчаване и адаптиране към изменението на климата, екстремни метеорологични условия, загуба на биоразнообразие, увеличаване на неравенствата, недоброволна и масова миграция. Съществуват решения и иновации, които предлагат възможности за

действие, но за тяхното внедряване имаме нужда от ръководители, които решават да придвижат бизнеса и обществото в по-устойчива посока. Разбирането на тези решения и науката зад тях може да преодолее бариерите, да промени поведението и да постигне желаните резултати. Когато мениджърите прилагат научен подход към вземането на решения, техните компании постигат по-добри резултати. Те могат да установят с известна степен на точност дали и кога

техните проекти ще генерират ниска или висока производителност, да намалят пристрастията или неточността в техните пазарни анализи, да управляват риска от фалшиви положителни резултати или фалшиви отрицания. Настоящият сборник има за цел да насърчи по-нататъшното установяване на науката за устойчивост във висшето образование в България и да даде възможност на следващото поколение експерти по устойчивост да се справят с предизвикателната и вълнуваща тема за устойчивото управление. Той представя резултатите от изследователската работа на първите два випуска студенти от магистърската програма „Отговорно и устойчиво управление“ (2021-2022) в Стопанския факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Сборникът представя магистърските тези единствено на студенти, защитили с отличен своите изследвания. Съдържанието на различните раздели позволява бърз и лесен достъп до важна информация, развита в следните теми:

Раздел 1 предоставя юридически преглед на екологичните, социалните и екологичните регулации и тяхното наближение в българската икономика.

Раздел 2 представя изследвания в областта на отчитането на устойчивостта.

Раздел 3 изследва готовността и ролята на банковите институции за финансиране на прехода на българските предприятия към въглеродно неутрална и социална справедлива икономика.

Раздел 4 се фокусира върху екологичните аспекти, вкл. развитие на ВЕИ, прилагане на зелени практики в земеделието, ИКТ и транспорта.

Раздел 5 изучава социалните аспекти, вкл. развитие и привличане на таланти, мотивация и удовлетворение на персонала, ролята на устойчивите лидери и потребителите.

Информацията, предоставена в сборника, ще бъде полезна за студентите от бакалавърските и магистърските програми в областта на бизнес администрацията и икономиката, финансите, регионалното развитие и гражданското участие. Представените в него резултати могат да бъдат използвани от ръководители в НПО, държавните агенции и бизнеса, които се интересуват от задълбочен поглед към темата от множество гледни точки и различни научни дисциплини.

Вярвам, че усилията на магистрите и преподавателите по устойчиво управление в Стопанския факултет могат да подпомогнат българските институционални и бизнес лидери да вземат по-добри решения за това как да създават добавена стойност за общностите и икономиката.

доц. д-р Марина Стефанова
Ръководител на магистърска
програма „Отговорно и устойчиво
управление“

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“
ОСНОВАН 1888 г.

АСУ

ESG
Academy

ESG АКАДЕМИЯ

СЕРТИФИКАЦИОННА ПРОГРАМА ЗА СПЕЦИАЛИСТИ ПО УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ

ESG Академията е първата национална програма за обучение на специалисти по устойчиво управление и обхваща темите:

- ▷ ESG подход в управлението
- ▷ ESG отчетност и изисквания към докладваните данни
- ▷ Енергийна и климатична политика
- ▷ Адаптация и устойчивост към промените в климата
- ▷ Зелена, кръгова и социална икономика
- ▷ Устойчиви финанси
- ▷ Бизнесът и правата на човека

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ:

АСОЦИАЦИЯ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО УСТОЙЧИВОСТ

България, София бул. Цариградско шосе 125,
блок 3, каб. 201

Tel: (+359 888) 637 654

E-mail: office@ssa.bg

www.ssa.bg

ЦЕНТЪР ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ

България, София бул. Цариградско шосе 125,
блок 3, каб. 201

Tel: (+359 2) 73 83 10

Факс: (+359 2) 73 99 41

E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

www.uni-sofia.bg/feba

ESG РЕГУЛАЦИИ



От икономика на акционерите към икономика на заинтересованите страни

Боян Захариев (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда прехода от капитализъм към икономика на заинтересованите страни и неговите последици върху бизнес иновациите, стратегиите за вземане на решения и влиянието върху различните участници. Проучени са примери от Гърция, Дания и България, като се извеждат изводи за ролята на B Corps сертификациите и техния принос за екосистемата и стандартите в бизнеса.

Цел

Тезата има за цел да очертае последиците за бизнеса по отношение на новосъздадените иновации и операции, диференцираната стратегия за вземане на решения и влиянието върху различните заинтересовани страни, породени от прехода към икономика на заинтересованите страни, и в частност - от институционализирането и сертифицирането на корпорациите в обществена полза.

Методи

Историческият преглед анализира традиционните корпорации, хибрид-

ните организации, социалните предприятия и сертифицираните корпорации в обществена полза (B Corps). Компаниите в обществена полза като юридически субект (в САЩ, Пуерто Рико, Италия, Австралия, Аржентина, Чили, Колумбия и Канада). Анализът на актуалното състояние показва, че бизнес моделът, целящ постигане на икономически просперитет, като същевременно се намаляват отрицателните външни въздействия и се създават положителни външни ефекти за природната среда и обществото, води до създаване на споделена стойност (политики и оперативни практики, които повишават конкурентоспособността на една компания, като същевременно

подобряват икономическите и социалните условия в общностите, в които тя работи). Проучени са три компании от различни държави и сектори, с различна големина и сертифицирани в различни периоди - гръцката Arivita, датската Fairphone и българската Био България.

Резултати

Сертифицираните компании формират бързо развиваща се екосистема. Основна роля играе ефектът „от уста на уста“, и посланическата роля на вече преминалите през сертификационния процес компании. Изгражда се своеобразна мрежа за сътрудничество и общност от съмишленици, които могат да комбинират ресурсите си и да работят заедно за общи цели.

В много случаи сертифицирането служи като своеобразна проверка за съответствие на ценностите и инструмент за стандартизиране на политиките на компаниите. Сертификационният процес оказва влияние и върху корпоративните операции и понякога води до въвеждане на иновации.

Изводи

Сертифицираните компании в обществена полза са първи последователи (early adopters) на световните тенденции, за които сертифицирането е като инструмент да превърнат своите стремежи и идеи в осезаеми мерки, а сертификацията служи за потвърждение на добрите екологични, социални и управленски (ESG) практики, като в същото време се изгражда глобална мрежа за подкрепа и ресурси на компании със сходно мислене.

Практическо приложение

Магистърската теза дава насоки за бъдещи изследвания: съсредоточаване върху една или две от областите на въздействие и по-задълбочен анализ, проучване процента на хибридните организации преди тяхното сертифициране и изследване на ресертифициращи се компании B Corps.



Юридически аспекти на корпоративната социална отговорност

Десислава Белева-Димитрова (Випуск' 2021)

Кратко въведение

Магистърската теза разглежда юридическите аспекти на корпоративната социална отговорност (КСО) и ролята на адвокатите и адвокатските колегии в постигането на устойчиво развитие на обществото. Със своите познания и влияние те могат да играят ключова роля в прилагането и насърчаването на устойчиви практики, които да допринасят за социалната и екологичната отговорност на различни организации.

Цел

Основната цел на изследването е да се анализира и оцени степента, в която българските адвокати и техните обединения, в лицето на адвокатските колегии, възприемат концепцията за социална отговорност в своите политики, планове и действия. По-конкретно, тезата има за задача да изследва практиките и нагласите сред членовете на Адвокатска колегия - Пловдив, с цел да се идентифицират приложими решения за въвеждане на добри практики от гледна точка на обществената (социална и екологична) отговорност на адвокатите. Основните цели включват:

1 Анализ на терминологията - Изясняване на основни понятия, свързани с КСО, както и преглед на

различните дефиниции и теории;

2 Проучване на възможностите за внедряване на КСО - Идентифициране на конкретни цели и практики, свързани с устойчивото развитие;

3 Изследване на съществуващите практики на Адвокатска колегия - Пловдив, както и на нагласите на адвокатите по отношение на КСО и устойчивото развитие;

4 Изготвяне на предложения за подобряване на практиките на КСО в адвокатските колегии и за прилагане на стандартите за социална отговорност, заложен в EN ISO 26000:2021.

Методи

Изследването се основава на комбинация от теоретичен и емпиричен

подход, като основните методи включват:

1 Теоретичен преглед - Анализ на съществуващата литература и нормативна база, свързана с КСО;

2 SWOT анализ - При прилагането на КСО в организацията;

3 Анкетно проучване сред членовете на Адвокатска колегия - Пловдив, което включва въпроси, свързани с нагласите и практиките на адвокатите по отношение на екологичната и социалната отговорност;

4 Сравнителен анализ - Разгледани са модели на управление и прилагане на КСО в други организации и държави, с цел идентифициране на добри практики, които могат да бъдат адаптирани към българските условия.

Резултати

Въпреки осъзнатата важност на КСО и устойчивото развитие, адвокатите в България, и в частност тези от Адвокатска колегия - Пловдив, не използват напълно потенциала на КСО като инструмент за постигане на техните стратегически цели. Наблюдава се липса на систематичен подход към прилагането на социално отговорни практики и недостатъчна информираност относно възможностите, които тези практики предлагат.

Основните силни страни на Адвокатска колегия - Пловдив включват наличието на високо квалифицирани кадри и дългогодишна традиция в адвокатската практика. Липсата на структурирани политики за КСО, недостатъчна комуникация по тези

въпроси и ограниченото участие на младите адвокати представляват значителни слабости. Възможностите за развитие включват въвеждането на нови технологии, повишаване на информираността и обучението на адвокатите относно устойчивото развитие. Заплахите са свързани с недостатъчното финансиране и демографските предизвикателства в региона.

Изводи

Изследването подчертава необходимостта от по-добра информираност и ангажираност на адвокатите към принципите на КСО.

Изследването може да служи като основа за разработване на стратегии и политики, насочени към устойчиво развитие и социална отговорност в юридическата практика.

Практическо приложение

Въз основа на препоръките могат да бъдат разработени стратегии за по-ефективно прилагане на КСО в адвокатските колегии: обучение на адвокатите относно принципите на КСО, интеграция на тези принципи в ежедневната им практика и др. То предлага конкретни мерки за повишаване на прозрачността и отчетността на адвокатските колегии, които да повишат взаимодействието със заинтересованите страни и общественото доверие в юридическата професия.

Оценка на приложимостта на законодателство и добри практики в областта на екологията

Кристина Конарчева (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Магистърската теза се фокусира върху важността на екологичното законодателство и неговото ефективно прилагане в България в контекста на устойчивото развитие. Поради неясните политически приоритети и непоследователната екологична политика, включително ниското ниво на обществена информираност и ангажираност към екологичните въпроси, напредъкът на страната в тази област остава ограничен.

В този контекст се изследват законодателните и политическите аспекти, социалните фактори и нагласите на различни обществени групи към устойчивото развитие.

Цел

Основната цел е да се изследва и анализира ефективността на прилагането на екологичното законодателство в България и да се идентифицират ключовите фактори, които влияят на неговата успешна интеграция в различните сектори на обществото и икономиката. Конкретни задачи:

1 Анализ на екологичното законодателство в България и Европейския съюз, с цел да се оцени неговата съвместимост и ефективност в контекста на националните и международните цели за устойчиво развитие;

2 Сравнение на екологичната политика и практика между България и Нидерландия, за да се идентифицират добри практики, които могат да бъдат адаптирани и приложени в българския контекст;

3 Провеждане на SWOT анализ на текущото състояние на екологичните политики и практики в България, за да се открият силните и слабите страни, както и възможностите и заплахите пред устойчивото развитие;

4 Проучване на обществените нагласи и информираност относно екологичните въпроси чрез анкетно проучване сред представители на различни сектори - публичен, бизнес, банки, граждански и академичен.

Методи

Изследването използва мултидисциплинарен подход, който съчетава както количествени, така и качествени методи за анализ. Методите включват:

1 Анализ на законодателството и политики - Преглед и критичен анализ на действащото екологично законодателство в България и ЕС, както и неговото прилагане в контекста на устойчивото развитие. Включва също и сравнителен анализ на политиките между България и Нидерландия, като се идентифицират добри практики, които могат да бъдат приложени в България;

2 Анкетно проучване - Сред представители на пет ключови сектора - публичен, бизнес, банков, граждански и академичен, относно обществените нагласи към екологичното законодателство и устойчивото развитие, както и за идентифициране на бариерите и възможностите за неговото ефективно прилагане;

3 SWOT анализ - на екологичните политики и практики в България.

Резултати

Основните бариери пред успешното прилагане на екологичното законодателство в България са свързани с липсата на ясен политически консенсус относно екологичните приоритети на национално ниво, ниската обществена ангажираност и недостатъчното ниво на информираност за значимостта на устойчивото развитие. Съществуват различия между секторите по отношение на тяхната ангажираност към екологичните въпроси. Гражданският и академичният, демонстрират висока степен на информираност и ангажираност, а бизнесът и банковият сектор

проявяват по-ниска степен на готовност за прилагане на устойчиви практики. В Нидерландия съществуват разработени механизми за стимулиране на устойчивото развитие, включително ясни регулаторни рамки и стимули за бизнеса да прилага екологично отговорни практики. Това е в контраст с България, където липсата на последователност и прозрачност в прилагането на екологичната политика води до значителни пропуски в постигането на целите за устойчиво развитие.

Изводи

Има необходимост от по-добра координация между различните сектори на обществото и икономиката за постигане на устойчиво развитие в България. Подобряване на законодателната рамка и увеличаване на обществената информираност и ангажираност. Успешното прилагане на екологични политики зависи от политическата стабилност и последователността на политиките на национално ниво.

Важно е да се интегрират добри практики от други страни, като Нидерландия, и да се създаде ясна и ефективна система за мониторинг и оценка на прилагането на екологичните политики.

Практическо приложение

То съдържа насоки и препоръки за подобряване на координацията между различните институции и организации, занимаващи се с устойчивото развитие, както и създаването на образователни и информационни кампании за повишаване на обществената информираност и ангажираност към екологичните въпроси.

Перспективи пред горския сектор на Република България в контекста на Европейската таксономия за развитие на сектора в периода 2020 г. – 2030 г.

Николай Божилов (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Устойчивото управление генерира иновации във всяка сфера от живота, включително финансовите инструменти. Промените са факт, независимо от изоставането в адаптацията на банковите продукти за отделни сектори от икономиката. Възможностите и предизвикателства пред горския сектор на Република България в една такава бъдеща икономическа среда са разгледани през настоящите възможности за осигуряване на необходимото финансиране на горския сектор с цел изпълнение на поставените пред него цели в проекта на Националната стратегия за развитие на горския сектор за периода до 2030 г. в контекста на Стратегията на Европейския съюз за горите за същия период.

Цели

Магистърската теза включва:

- 1** Преглед на рамката от основни документи на европейско и национално ниво за развитие и прилагане на устойчиво развитие на горския сектор на Република България в детерминирания период до 2030 г.;
- 2** Оценка на готовността на горския сектор да осигури финансиране

за постигане на поставените цели в проекта на Националната стратегия за развитие на горския сектор на Република България до 2030 г.;

- 3** Стратегически анализи на примерите на Република Финландия и Република Словения за устойчиво във времето развитие на горския сектор;

- 4** Проучване сред банковите служители, за да се анализират възможностите и апетита на водещите

български банки да финансират предприятия от сферата на горския сектор.

Методи

Приложен е комплексен микс от качествени и количествени емпирични методи, сред които:

1 Кабинетно проучване на нормативни документи, статистически данни, научни трудове и журнали;

2 Анкетно проучване на експерти в специализираното финансиране на водещите по пазарен дял в Република България търговски банки;

3 Консултации и интервюта със специалисти по специализирано финансиране, включително юристи, застрахователни брокери и служители в риск звената на част от водещите банки в Република България.

Резултати

Анализът се базира на направените заключения в Националната стратегия за развитие на горския сектор за значителни предизвикателства пред горския сектор в Република България, най-вече свързани със състоянието на горите, липсата на механизация в сектора, ниска квалификация и социален статус на лицата заети в дърводобива, всичко това изискващо обща стратегия, която да доведе горския сектор до положителна промяна към устойчиво управление с по-висока добавена стойност в икономика на страната.

Авторът потвърждава липсата за алтернатива на финансиране пред горския сектор в България освен през държавния бюджет. Тази ограниченост във възможностите оставя сектора недофинансиран и без ясна визия за изпълнение на поставените цели пред него до 2030 г.

Изводи

Проведените емпирични изследвания показват от една страна желание за кредитиране на горския сектор при осигурена европейска или държавна подкрепа, от друга стана водещите търговски банки в страната не считат за приоритетен сектора в своите кредитни политики.

Практическо приложение

Резултатите от изследването биха могли да се използват при съгласуването на държавните политики за горския сектор с цел осигуряване на допълнителни възможности за привличане на средства освен през държавното финансиране с крайна цел устойчивия преход на горския сектор към нисковъглеродна икономика. Значимите икономически ползи, които потенциално може да донесе той за българската икономика, биха могли да доведат преосмисляне на държавната политика в тази логика и значително по-доброто му финансиране в бъдеще.

Изследване готовността на български дружества от текстилния сектор за осъществяване на корпоративна надлежна проверка

Стела Лечева (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда готовността на българските текстилни компании да прилагат корпоративна надлежна проверка, съобразно изискванията на предстояща директива на Европейската комисия. В контекста на глобализацията и нарастващото значение на устойчивостта, спазването на човешките права и социалната отговорност във веригата за доставки се превръщат в критични аспекти за компаниите, опериращи в различни индустрии, включително текстилната. Тези аспекти са особено важни в текстилната индустрия, която е известна с комплексната си и дълга верига на доставки, често включваща различни подизпълнители и производствени локации в развиващите се страни.

Цел

За изпълнението на основната си цел, авторът си поставя следните задачи:

1 Идентифициране на нивото на информираност на компаниите от сектор - Текстил,, относно социалния одит;

2 Разбирането на ролята му в осигуряването на спазването на чо-

вешките права;

3 Оценка на съществуващите практики и пропуски в тази област, с цел откриване на по-добри практики.

Методи

За постигане на целите на изследването са използвани комбинация

от качествени и количествени методи. Основният методологичен подход включва:

1 Сравнителен анализ;

2 Емпирично изследване;

3 Провеждане на полуструктурирани интервюта с представители на шест български текстилни компании;

4 Оценка на практиките.

Резултати

Готовността на българските текстилни компании да отговорят на изискванията на проекто-директивата на Европейската комисия е недостатъчна. Анализът на данните разкрива следните основни аспекти:

1 Повечето компании имат ограничени познания относно социалния одит и неговата роля в осигуряването на спазването на човешките права;

2 Компаниите рядко разполагат с добре структурирани системи за мониторинг и оценка на социалните и екологичните въздействия на дейностите си. Съществуващите практики са често непоследователни и фрагментарни;

3 Основните предизвикателства включват липсата на ресурси (финансови и човешки), липсата на експертен опит и трудностите при адаптиране на текущите процеси към новите изисквания. Много от компаниите изразяват опасения относно разходите и времето, необходимо за внедряването на ефективни системи за социален одит;

4 Някои компании вече са предприели стъпки към подобряване на своите практики за социална отговорност, включително участие в международни инициативи за устойчивост и внедряване на вътрешни политики за етично поведение и опазване на околната среда.

Изводи

Българските текстилни компании не са напълно готови да прилагат новите изисквания за корпоративната надлежна проверка.

Онези, които са започнали да прилагат принципите на социална отговорност, могат да послужат като примери за останалите в сектора. С подходяща подкрепа и обучение, те могат да постигнат съответствие с новите регулаторни изисквания и да повишат своята конкурентоспособност на европейския пазар.

Практическо приложение

Значимостта на това изследване е свързана с осветляването на реалните предизвикателства пред българските текстилни компании и с предлагането на конкретни препоръки за подобряване на техните практики за социална отговорност и устойчивост. Тези препоръки са от особена важност за сектора, като се вземат предвид предстоящите регулации на Европейския съюз, които ще изискват от компаниите по-високо ниво на отчетност и прозрачност.

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“
ОСНОВАН 1888 г.

Стопански факултет

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА

Счетоводство и устойчивост

- ▶ Иновативна 3-семестриална магистърска програма
- ▶ В редовна, платена форма, за икономисти и неикономисти
- ▶ Прием - юли (предварителен) и септември

Магистърската програма „Счетоводство и устойчивост“ има за цел да даде нужните интердисциплинарни знания и да развие у счетоводителите и одиторите онези умения, които ще им позволят да заемат полагащата им се водеща роля в отчитането и одитирането на информацията за устойчивостта на компаниите.

Учебният план на включва:

- ▶ **УВОДНИ КУРСОВЕ**
в областта на счетоводството, данъчното облагане и корпоративната социална отговорност, което позволява последващо надграждане на знанията с курсове като „Финансово счетоводство за напреднали“, курсове по данъци за напреднали и за приложимите системи и стандарти за управление на корпоративната устойчивост и отговорност;
- ▶ **СПЕЦИАЛИЗИРАНИ КУРСОВЕ**
по изпълнение на ангажименти за изразяване на сигурност във връзка с отчитане на устойчивото развитие, Международни стандарти за финансово отчитане и Европейски стандарти за отчитане на устойчивостта;
- ▶ **КУРСОВЕ, РАЗВИВАЩИ МЕКИТЕ УМЕНИЯ;**
- ▶ **ИЗБИРАЕМИ КУРСОВЕ,** отнасящи се до теми като таксономия, екологична отчетност и екологично счетоводство, PMI методика за ефективно управление на бизнес проекти и др.

ESG ОТЧЕТНОСТЬ



Управление на интегрираната отчетност в производствено-търговско предприятие

Ивайло Макавеев (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда нарастващата значимост на устойчивото управление и необходимостта от прозрачност в бизнес практиките. Изследването е мотивирано от нарастващия интерес на потребителите и инвеститорите към това как компаниите управляват своите екологични, социални и управленски (ESG) аспекти.

Цели

Целта на изследването е да се оцени доколко текущата отчетност в избраната холдингова група може да осигури необходимата информация за създаването на интегриран отчет за устойчивост, който да отговаря на нормативните изисквания. Поставени са следните задачи:

1 Чрез изследване на данни, доклавани от групата, да се удостовери до каква степен е приложена интегрираната отчетност в текущата дейност;

2 Да се разбере подготвеността на предприятието да изготвя отчет за устойчивост и интегрирането му съгласно законовата рамка за задължително докладване от предприятия, работещи на територията

на Европейски съюз - техническа, материална и организационна;

3 Да се направят изводи относно въпроса дали текущо изготвените отчети удовлетворяват интересите на заинтересованите страни.

Методи

Изследователските методи включват анализ и синтез на съществуващи данни, библиографско търсене, проучване на публично достъпна информация и анкета сред служителите на групата. Основните задачи включват анализ на текущата отчетност, оценка на подготвеността на предприятието за създаване на интегриран отчет и изследване на нагласите на персонала относно интегрираната отчетност.



Резултати

Проучването показва, че въпреки съществуващите усилия за отчитане на ESG аспектите, все още има значителни предизвикателства пред мениджмънта. Анализът на данните сочи, че текущата отчетност не отговаря напълно на нуждите за изготвяне на интегриран отчет за устойчивост. Въпреки това, анкетираните служители изразяват готовност и желание за подобрене в тази област. Изследването идентифицира ключови области за подобрене, включително нуждата от допълнително обучение и ресурси за персонала.

Изводи и значимост на изследването

Изследването подчертава важността на интегрираната отчетност за съвременните предприятия и необходимостта от нейното ефективно управление. Внедряването на интегрирана отчетност може да допринесе за

по-голяма прозрачност и доверие сред заинтересованите страни, както и да подобри конкурентоспособността на предприятието. Въпреки че има предизвикателства, включително допълнителната административна тежест, ползите от интегрираната отчетност могат да надвишат разходите, ако се приложат правилно.

Практическо приложение

Практическото приложение на изследването включва препоръки за подобрене на текущата отчетност и внедряване на интегрирани системи за управление на ESG аспектите. Изследването предлага конкретни стъпки за подобряване на подготовката на персонала и организационната структура, за да се осигури по-добро отчитане и управление на устойчивостта. Тези препоръки могат да бъдат полезни за предприятия, които се стремят да подобрят своята отчетност и да отговорят на нарастващите изисквания за прозрачност и устойчивост.

ESG / Интегрирана отчетност на социално предприятие в България

Йорданка Миронова (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Магистърската теза е посветена на изследването на социалните предприятия в България, с особен фокус върху тяхната отчетност и възможностите за внедряване на интегрирана отчетност, която обединява екологични, социални и управленски (ESG) аспекти. Те играят ключова роля като агенти на промяна, защото съчетават предприемаческа дейност със социална мисия, и същевременно се стремят да генерират позитивно въздействие върху обществото и околната среда. Изследването анализира как тези предприятия, и по-специално детските научни центрове, могат да допринесат за постигането на устойчиво развитие в България и какви са предизвикателствата пред тях в процеса на интеграция на тяхната ESG отчетност.

Цел

Основната цел на изследването е да бъдат анализирани текущите практики на социалните предприятия в България и да предложи рамка за интегрирана отчетност, която да отразява техните усилия в областта на устойчивото развитие. Тази цел е разгърната в няколко конкретни задачи:

1 Да се анализират съществуващите стандарти и практики за отчетност, приложими за социалните предприятия;

2 Да се изследва финансовата устойчивост на социалните предприятия и как те могат да използват

отчетността като инструмент за подобряване на тяхната устойчивост;

3 Да се разработи примерна рамка за интегрирана отчетност, която да бъде адаптирана към специфичните нужди на социалните предприятия, по-конкретно в детски научни центрове.

Методи

За постигане на тези цели в изследването са използвани различни методи, включително качествен анализ на съществуващата литература, практическо изследване на текущите

практики за отчетност и интервюта с ключови заинтересовани страни.

Резултати

Резултатите от изследването показват, че текущите практики за отчетност в социалните предприятия в България не са достатъчно развити, за да отразяват пълния спектър на техните усилия за устойчиво развитие. Въпреки че те често са мотивирани да генерират положителен социален и екологичен ефект, традиционните практики за отчетност не успяват да отразят тези усилия по достатъчно ясен и прозрачен начин. Традиционната ESG матрица, която обикновено се използва от корпоративния сектор, не покрива всички специфични аспекти на дейността на им, включително техния принос към образованието или културното развитие. Изследването открива, че липсва унифицирана рамка за отчетност, която да съчетава изискванията на различни заинтересовани страни, като донори, държавни органи и обществото като цяло.

Изводи

Въз основа на анализа и резултатите от изследването, тезата предлага примерна рамка за интегрирана отчетност, която може да бъде използвана от социални предприятия в България. В рамките на предложената методология са включени различни инструменти и подходи, които позволяват на социалните предприятия да интегрират ESG аспекти в своята отчетност и да ги използват като основа за стратегическо планиране и вземане на решения.

Предложената рамка за интегрирана

отчетност е структурирана така, че да бъде лесно адаптируема и приложима в различни контексти, включително в социални предприятия от различни сектори. Тя предлага ясни критерии за оценка на въздействието на социалните предприятия върху обществото и околната среда, както и начини за комуникация на тези резултати към заинтересованите страни. Внедряването на интегрирана отчетност може да помогне на тези организации да подобрят своята прозрачност и отчетност, като по този начин повишат доверието и подкрепата от страна на обществеността, донорите и държавата.

Въвеждането на интегрирана отчетност в социалните предприятия е възможно и необходимо за по-доброто управление на техните ESG въздействия. То е важно средство за повишаване на тяхната устойчивост и за привличане на допълнителни ресурси. Социалните предприятия, които успешно интегрират ESG принципите в своята отчетност, могат да постигнат по-висока ефективност и да играят по-значима роля в обществото.

Практическо приложение

Практическото приложение на изследването включва препоръки за подобрене на текущата отчетност и внедряване на интегрирани системи за управление на ESG аспектите. То предлага конкретни стъпки за подобряване на подготовката на персонала и организационната структура, за да се осигури по-добро отчитане и управление на устойчивостта.

Отчитане на корпоративната социална отговорност в нефинансовите доклади на трите най-големи мобилни оператора в България - Виваком, Йетел и А1

Цвета Дончева (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза се занимава с важен аспект на съвременното корпоративно управление - корпоративната социална отговорност (КСО) и нейното отчитане чрез нефинансови доклади. КСО е концепция, която все повече се утвърждава като ключов фактор за успеха на съвременните предприятия, особено в сектори като телекомуникациите, където конкуренцията е интензивна, а обществените очаквания са високи. В България, трите най-големи мобилни оператора - Виваком, Йетел и А1, играят важна роля в икономиката и обществото, и поради това техните практики на КСО и начинът, по който те ги отчитат, представляват значителен интерес за обществеността, регулаторите и инвеститорите.

Цел

Основната цел на изследването е да анализира и оцени нивото на отчитане на КСО в нефинансовите доклади на трите най-големи мобилни оператора в България - Виваком, Йетел и А1. В рамките на тази основна цел са формулирани няколко конкретни подцели:

- 1** Изучаване на теоретичната рамка на КСО;
- 2** Анализ на нормативната рамка за нефинансово отчитане;
- 3** Емпиричен анализ на нефинансовите доклади на трите мобилни оператора;
- 4** Изготвяне на препоръки за подобряване на практиките за отчитане на КСО в телекомуникационния сектор в България.

Методи

Авторът използва разнообразни методи, които комбинират теоретичен и емпиричен подход:

1 Теоретичен преглед - Анализ на съществуващата литература относно КСО, неговото развитие и значението му за корпоративното управление;

2 Анализ на регулаторната рамка - Разглеждане на международните стандарти и регулаторни изисквания за нефинансово отчитане, като се акцентира на директивите на Европейския съюз и тяхното въздействие върху компаниите в България;

3 Сравнителен анализ, който се базира на предварително разработена оценъчна карта и включва различни аспекти на КСО, като социална отговорност, екологични практики, корпоративно управление и етика;

4 Статистически методи - Сравнителен анализ на данните от различни години, за да се проследи развитието на КСО практиките на трите компании.

Резултати

Трите мобилни оператора в България активно прилагат принципите на КСО и отразяват своите социално-отговорни инициативи в своите нефинансови доклади. Виваком, Йеттел и А1 демонстрират високо ниво на ангажираност към устойчивото развитие и отговорното корпоративно поведение, като отчитат своите действия в областта на социалната отговорност, екологията и доброто корпоративно управление.

Докладите на трите оператора са

добре структурирани и покриват основните аспекти на КСО. Съществуват различия в начина, по който компаниите отчитат своите инициативи. Една от тях поставя акцент върху екологичните си практики, докато друга акцентира върху социалните си инициативи и взаимодействието със заинтересованите страни.

Анализът показва, че и трите компании са започнали да отчитат нефинансови данни съгласно новите изисквания на ЕС, като въвеждат по-строги стандарти и показатели за оценка на своите КСО дейности.

Изводи

Мобилните оператори в България са постигнали значителен напредък в отчитането на своите КСО дейности. Авторът заключава, че въпреки различията в подходите, трите компании са създали основа за прозрачност и отчетност, което е от ключово значение за изграждането на доверие сред заинтересованите страни.

Практическо приложение

Изследването предоставя конкретни препоръки за подобряване на нефинансовите доклади, като се акцентира върху необходимостта от по-голяма детайлност.

Тезата предлага рамка за оценка на КСО практиките, която може да бъде използвана от компаниите за вътрешен мониторинг и оценка на ефективността на техните социално-отговорни инициативи.

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 Г.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ

ИНОВАТИВНА 2-СЕМЕСТРИАЛНА МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА

„ОТГОВОРНО И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ“

В ЗАДОЧНА ФОРМА, ЗА ИКОНОМИСТИ И НЕИКОНОМИСТИ

СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ, СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ПРИЕМ – ЈУЛИ (ПРЕДВАРИТЕЛЕН) И СЕПТЕМВРИ - 2025/2026

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ: MSTEFANOVA@FEV.UNI-SOFIA.BG; WWW.UNI-SOFIA.BG/FEVA

1-ВО

МЯСТО В
РЕЙТИНГА
НА МОН

ЧЛЕН НА
UN PRME
И
UN SDSN

1-ВА

БЪЛГАРСКА
МВА ПО ESG

300+

СПОРАЗУМЕНИЯ
С БИЗНЕСА

ГЛОБАЛНО
ПАРТНЬОРСТВО
С
WIKIRATE

+

МОДУЛНО
ЗАДОЧНО
ОБУЧЕНИЕ

+

ИНДУСТРИАЛНИ
ПОСЕЩЕНИЯ

УСТОЙЧИВИ ФИНАНСИ



Готовността на банковия сектор за финансиране постигането на въглероден неутралитет в Европа

Александър Томовски (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда ролята на банковия сектор в Европа в прехода към въглероден неутралитет. В контекста на глобалните климатични промени и нарастващия натиск за устойчиво развитие, банките са призвани да играят ключова роля чрез финансиране на „зелени“ проекти и интегриране на екологични, социални и управленски (ESG) принципи в своята дейност.

Цел

Целта е да изследва връзките между ESG рейтингите на водещите европейски банки и тяхното финансово представяне. Задачи:

1 Да се изследва връзката между пазарното представяне на акциите и рентабилността на тези банки;

2 Да се проучи кой от трите ESG стълба е с най - сериозно влияние върху финансовото представяне на банките в сектора;

3 Да се изследва връзката между инвестициите в повишаване на екологичния рейтинг и финансовото представяне на банките;

4 Да се прецени мотивацията на управителните съвети и акционерите на банките да инвестират в повишаване на екологичния растеж.

Методи

За постигане на целите на изследването са използвани различни изследователски методи:

1 Корелационен анализ: Изследване на връзката между ESG рейтингите и финансовите показатели на банките, включително възвръщаемост на активите (ROA) и възвръщаемост на акциите (Return on Stock);

2 Регресионен анализ: Определяне на влиянието на екологичните, социалните и управленските фактори върху финансовото представяне на банките;

3 Документален анализ: Анализ на политиките и регулациите в областта на устойчивите финанси в Европа, включително Европейската Таксономия и други регулаторни рамки;

4 Емпирично изследване: Проучване на конкретни казуси и добри практики на водещи европейски банки във връзка с ESG принципите и тяхното влияние върху финансовото представяне.

Резултати

Съществува пряка връзка между ESG рейтингите на банките и тяхното финансово представяне. По-конкретно, екологичните и социалните фактори имат значимо влияние върху рентабилността на банките. Въпреки това, общият ESG рейтинг не винаги корелира пряко с възвръщаемостта на акциите, което подсказва за сложността и многопластовостта на влиянието на тези фактори. Изследването открива, че банките, които активно интегрират устойчиви практики, са по-устойчиви на пазарни колебания и постигат по-добра дългосрочна възвръщаемост.

Изводи

Банковият сектор в Европа е в процес на адаптация към новите изисквания за устойчиво финансиране, но

все още съществуват значителни предизвикателства. Въпреки че ESG принципите са широко възприети, тяхното прилагане е неравномерно, като банките са изправени пред дилеми, свързани с необходимостта от баланс между устойчивост и рентабилност. Заключениета подчертават необходимостта от по-строго регулиране и мониторинг, както и от по-добра координация между регулаторите и финансовите институции.

Практическо приложение

Изследването предлага практически препоръки за подобряване на готовността на банките за финансиране на прехода към въглероден неутралитет. Те включват:

1 Разработване на специфични ESG стратегии: Банките трябва да развият и интегрират ESG стратегии, които ясно дефинират тяхната роля в устойчивото развитие;

2 Подобряване на ESG докладването: Увеличаване на прозрачността и качеството на ESG докладите, за да се улесни оценката на екологичните и социалните рискове;

3 Повишаване на информираността: Обучение на персонала и управителните органи за значимостта на устойчивите финанси и ESG факторите;

4 Инвестиции в „зелени“ продукти: Насърчаване на развитието на „зелени“ финансови продукти като зелени облигации, кредити за енергийна ефективност и устойчиви ипотечни продукти.

Ролята на банките за развитието на корпоративната социална отговорност и устойчивост в България

Весела Гладникова (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда съществената връзка между банковия сектор и корпоративната социална отговорност (КСО). В днешната икономическа и социална среда, където обществените очаквания към етичността на бизнеса се увеличават, банките са изправени пред предизвикателството да интегрират КСО в своите стратегически планове.

Цел

Основната цел на изследването е да се установи ролята на българските банки в развитието на корпоративната социална отговорност и устойчивост в страната. Специфични задачи, които включват:

- 1** Подробно разглеждане на концепцията за корпоративна социална отговорност;
- 2** Изследване на връзката между КСО и устойчивото развитие на банките, както и анализ на ползите от тези практики за финансовите институции;
- 3** Оценка на съществуващите КСО практики в българските банки;

- 4** Провеждане на емпирично изследване, което да предостави актуални данни и анализи относно възприятията и ефективността на КСО в банковия сектор.

Методи

Документалният анализ е използван за систематизация на теоретични модели и концепции, свързани с КСО и устойчивото развитие. Литературният преглед предоставя необходимата база за разбиране на същността на корпоративната социална отговорност и нейното приложение в банковия сектор. Анкетното проучване е проведено сред представителна из-



вадка от банкови служители и клиенти на банкови услуги, за да се изследват възприятията за ефективността на КСО практиките в България.

Резултати

Основните КСО инициативи включват подкрепа за образователни и културни проекти, екологични инициативи, както и програми, насочени към подобряване на условията на труд и повишаване на удовлетвореността на служителите. Проучването установява и някои недостатъци, като липса на достатъчна прозрачност и отчетност в осъществяването на тези практики, което намалява доверието на обществеността към тях. Съществува позитивно възприятие за КСО сред служителите и клиентите на банките, но също така се подчертава нуждата от по-голяма ангажираност и комуникация по отношение на тези инициативи.

Изводи

Резултатите показват, че интегрирането на социално отговорни практики

може да доведе до повишаване на доверието и репутацията на банките. Необходимо е по-активно прилагане на КСО стратегии, които да бъдат ориентирани и към служителите. Значимостта на изследването се проявява в предоставянето на нови данни и анализи, които могат да послужат като основа за по-нататъшни изследвания и развитие на политиките за КСО в банковия сектор.

Практическо приложение

Изследването предлага практически препоръки: разработването на по-детайлни и ефективни комуникационни стратегии за представяне на КСО инициативите; въвеждане на механизми за по-добра отчетност и прозрачност на КСО дейностите, което би могло да укрепи доверието на клиентите и партньорите към банките.

Тези препоръки са от съществено значение за трансформацията на банковия сектор в България и за адаптацията му към съвременните изисквания и очаквания на обществото.

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888г.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ

Нова 2-семестриална магистърска програма в задочна форма

„Фасилити мениджмънт“

за икономисти и неикономисти

Стопански факултет, СУ „Св. Климент Охридски“

Прием – юли (предварителен) и септември 2025 г.

Повече информация: ageorgiev@feb.uni-sofia.bg; bit.ly/fm-su

1-ВО

място
в рейтинга
на МОН

12

години ФМ
програми

100+

споразумения
с бизнеса

2

семестъра

+

модулно
задочно
обучение

+

индустриални
посещения

ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ



Оценка на екологичните ефекти при развитието на вятърни мощности в морските пространства

Александра Георгиева (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза е посветена на оценката на екологичните ефекти при развитието на офшорни вятърни паркове (ОВП) в морските пространства, като част от глобалните усилия за преминаване към възобновяеми енергийни източници. Въпреки че тази форма на енергия предлага значителни възможности за генериране на чиста енергия, тя води и до редица екологични предизвикателства, които изискват задълбочена оценка и управление, за да се гарантира баланс между енергийния преход и опазването на околната среда.

Цел

Основната цел е да се оценят въздействията на офшорната вятърна енергия върху околната среда, като се анализират съществуващите регулаторни и стратегически рамки на ЕС и се предложат подходящи мерки за минимизиране на негативните екологични ефекти. Специфичните цели включват:

- 1** Оценка на потенциалните въздействия на ОВП върху морските екосистеми и биоразнообразието;
- 2** Изследване на съществуващите технологични решения и мерки за смекчаване на тези въздействия;

3 Анализ на разходите, свързани с екологичните проучвания и внедряването на технологични решения за намаляване на въздействията по време на строежа и експлоатацията на ОВП;

4 Преглед на стратегиите и политиките на ЕС относно развитието на ОВЕ и тяхната роля в контекста на устойчивото развитие и борбата с климатичните промени.

Методи

Изследването се основава на няколко основни метода, включително:

1 Сравнителен анализ на екологичните въздействия на наземни и офшорни вятърни паркове, с цел да се изведат специфичните особености на ОВП;

2 Преглед на съвременните технологични решения и подходи за минимизиране на негативните въздействия върху околната среда, включително използването на нови материали, конструкции и методи за строителство и експлоатация на ОВП;

3 Анализ на стратегическите и регулаторни документи на ЕС, свързани с развитието на ОВЕ;

4 Оценка на разходите, свързани с провеждането на екологични проучвания и внедряването на технологични решения за смекчаване на въздействията, като част от процеса на планиране и изграждане на ОВП.

Резултати

ОВЕ може да осигури значителни ползи по отношение на намаляване на въглеродните емисии и повишаване на енергийната сигурност на страните-членки на ЕС. Развитието на ОВП може да доведе до различни екологични въздействия, включително негативно влияние върху морските екосистеми и биоразнообразието. Те се проявяват в различни форми, като загуба на местообитания, промени в миграционните маршрути на морските видове и нарушаване на екологичния баланс в морските зони.

Проучването показва, че за да се минимизират тези въздействия, е необходимо да се извършат значителни инвестиции в екологични проучвания и технологични решения. Важно е разработчиците на ОВП да предви-

дят адекватни мерки за смекчаване на негативните ефекти, напр. адаптиране на конструкциите и избягване на чувствителни екологични зони.

Изводи

Изводите от изследването подчертават необходимостта от интегриране на екологични мерки в развитието на ОВЕ, за да се постигне устойчиво и екологично съобразено енергийно развитие. Значимостта на изследването се изразява в неговия принос към научното разбиране на екологичните предизвикателства, свързани с ОВЕ, както и в предлагането на конкретни решения и стратегии за намаляване на тези въздействия.

Практическо приложение

Изследването включва препоръки към разработчиците на ОВП относно необходимите екологични проучвания и технологични решения, които да се използват за смекчаване на негативните въздействия върху околната среда, както и насоки за избягване на чувствителни екологични зони, адаптиране на конструкции и използване на технологии, които минимизират въздействията върху морските видове и местообитания.

То има значим принос към разработването на регулаторни рамки, които да насърчават устойчивото развитие на ОВЕ, като същевременно осигуряват защита на морската среда. Може да бъде полезно и за подкрепа на политическите и икономическите решения, свързани с енергийния преход и борбата с климатичните промени.

Плаващи фотоволтаици и тяхното приложение

Ивета Захариева-Димитрова (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Увеличението на парниковите газове и цялостното глобално затопляне са едни от главните причини за влошената околна среда. Те обаче са следствие от употребата на изкопаеми горива във всички видове индустрии, като една от най-сериозните е енергетиката. Преходът към нулеви нетни емисии е от голямо значение, заради което и съществуват цели като Целите за устойчиво развитие. Изследването предлага плаващите фотоволтаици като решение, чието приложение ще подпомогне околната среда и ще намери по-икономичен начин за производство на електроенергия.

Цели

Магистърската теза представя няколко анализа, които показват възможностите на плаващите фотоволтаици. Целта - е да се изследва тяхното приложение, от което да бъдат направени изводи за тяхната икономическа ефективност, както и значението им за устойчивото развитие.

Поставени са следните задачи:

- 1** Да се анализират характеристиките на плаващите фотоволтаични системи;
- 2** Да се направи сравнителен анализ на особеностите на наземните и плаващите фотоволтаични системи;
- 3** Да се разгледат различни казуси, за да се сравни икономическата ефективност и целесъобраз-

ност на двата вида фотоволтаични системи;

- 4** Да се направи сравнителен анализ на проект за наземна и плаваща фотоволтаична система.

Методи

Текстът съдържа три сравнителни анализа. Първият разглежда особеностите на наземните и плаващите фотоволтаични системи, включително сравнение на данни за заетата площ, изпарената вода и ефективността на фотоволтаиците.

Вторият представя проект за наземна и плаваща фотоволтаична система и анализира ефективността им от икономическа гледна точка.



Резултати

Резултатите от направено изследване са на база сравнителните таблици при построяването на наземна фотоволтаична централа и плаваща фотоволтаична централа. Те покриват показателите финансиране, процес на инсталиране, материали, оборудване и режимни разходи. Таблиците показват, че производството на плаващи фотоволтаици е 38 270 евро, докато цената на проекта при наземните е 21 450 евро. И в двата случая инсталационната мощност е една и съща. При плаващите фотоволтаици обаче се постига използването на земя в региони с недостиг на такава, подобрява се качеството на водата, като намалява растежа на водораслите, температурата на водата и нейното изпаряване.

Изводи и значимост на изследването

Производство на чиста електроенер-

гия е ключово за днешния индустриализиран свят, заради което възобновяемите източници на енергия са толкова важни. Както плаващите, така и наземните фотоволтаици са по-чист и зелен вариант от ток, произведен чрез изгарянето на изкопаеми горива. Плаващата фотоволтаична технология е все още в своето начално развитие, което с времето натрупа опит и нововъведения, ще намали разходите за внедряването им.

Практическо приложение

Резултатите от изследването могат да бъдат използвани при осъществяването на релевантни проекти. Компаниите отговарящи за производство на електроенергия, могат да ползват методология за икономическа справка. Комбинирането на тяхната технология с вече съществуваща водноелектрическа централа може да доведе до полезни предимства, като използване на наличната инфраструктура и увеличаване на производството на електроенергия.

Развитие на устойчив градски транспорт в гр. Плевен в условия на енергиен преход. Преглед и оценка на ключови индикатори

Божидар Николов (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда развитието на устойчивия градски транспорт в Плевен в контекста на енергийния преход, като се фокусира върху прегледа и оценката на ключови индикатори, включително намаляване на емисиите, подобряване качеството на живот и спомагане постигането на целите за устойчиво развитие.

Цел

Специфичните цели включват:

- 1** Оценка на съществуващата транспортна инфраструктура и нейната пригодност за преход към устойчиви енергийни източници;
- 2** Анализ на използваните енергийни ресурси в градския транспорт на Плевен и потенциала им за замяна с възобновяеми източници на енергия;
- 3** Преглед на регулаторните рамки и стратегиите, които влияят върху развитието на устойчивия градски транспорт;
- 4** Оценка на въздействието на устойчивия транспорт върху околната среда, икономиката и качеството на живот в града;

- 5** Формулиране на препоръки за интеграцията на устойчиви транспортни решения в градската среда на Плевен.

Методи

Основните методи включват:

- 1** Стратегии, планове и регулации на национално и местно ниво, свързани с развитието на градския транспорт и енергийния преход;
- 2** Събиране и анализ на данни, включително данни за емисиите на парникови газове, разходите за поддръжка на инфраструктурата и потреблението на енергия в транспортния сектор;
- 3** Интервюта с експерти в областта на градското планиране, транс-

портните инженери и представители на местната власт;

4 SWOT анализ за идентифициране на силните и слабите страни на текущата транспортна система, както и възможностите и заплахите, свързани с прехода към устойчив транспорт.

Резултати

Съществуващата транспортна инфраструктура в Плевен е частично пригодена за енергиен преход. Основните предизвикателства включват:

- 1** Остаряла инфраструктура;
- 2** Ниска ефективност на използваните енергийни ресурси;
- 3** Регулаторни и административни предизвикателства. Това включва липса на ясно дефинирани стандарти и финансови механизми за подпомагане на прехода към устойчив транспорт.

Идентифицирани са ключови възможности:

- Интеграция на възобновяеми енергийни източници: Слънчевата и вятърната енергия са сред най-обещаващите опции за запазване на електрически превозни средства и инфраструктурата за зареждане;
- Възможността за привличане на частни инвестиции чрез публично-частни партньорства е значителна. Това може да ускори модернизацията на транспортната инфраструктура и да подпомогне внедряването на иновативни решения за устойчив транспорт;
- Гражданите на Плевен проявяват нарастващ интерес към устойчиви транспортни решения.

Изводи

Изследването подчертава необходимостта от интегриран и стратегически подход към развитието на устойчив градски транспорт в Плевен. Съществуващата инфраструктура трябва да бъде модернизирана, за да може да поддържа новите технологии и да отговори на изискванията на енергийния преход. Плевен има значителен потенциал за използване на възобновяеми енергийни източници, които трябва да бъде оползотворен чрез стратегическо планиране и инвестиции в подходяща инфраструктура. За да се осигури устойчивост и дългосрочен успех на инициативите, гражданите трябва да бъдат информирани и ангажирани в процеса на преход.

Практическо приложение

Изследването предлага препоръки за местните власти и заинтересованите страни:

- 1** Създаване на дългосрочна стратегия, която интегрира различни аспекти на устойчивия транспорт, включително финансиране, технологична модернизация и обществено участие;
- 2** Инвестиции в модернизация на транспортната инфраструктура, включително внедряване на електрически автобуси и трамваи, както и изграждане на инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства;
- 3** Привличане на частни инвеститори за финансиране на проекти за устойчив транспорт чрез разработване на подходящи стимули и правни рамки.

Възможности и перспективи за прилагане на принципите на устойчивото земеделие на общинско ниво в България

Катрин Михайлова (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза разглежда възможностите и предизвикателствата при прилагането на принципите на устойчиво земеделие на общинско ниво. Изменението на климата, намаляването на биоразнообразието и индустриализацията на земеделието поставят на преден план необходимостта от преход към устойчиви практики, които да гарантират дългосрочна продоволствена сигурност и запазване на екосистемите.

Цел

Основната цел на изследването е да се оцени готовността на българските общини за прилагане на принципите на устойчивото земеделие. Задачи:

- 1** Изясняване на принципите на устойчивото развитие и тяхното въздействие върху околната среда;
- 2** Анализ на стратегическите документи, които формират рамката за устойчиво земеделие;
- 3** Разработване на методология за оценка на готовността на общините за прилагане на устойчивото земеделие и неговото апробиране в община Кочериново;
- 4** Формулиране на основни изводи и препоръки за подобряване на готовността на общините за прилага-

не на устойчивите земеделски практики.

Методи

Изследването включва:

- 1** Документален анализ на международни, европейски и национални стратегически документи, свързани с устойчивото развитие и земеделие;
- 2** Разработване на методология за анализ и оценка;
- 3** Емпирично изследване, проведено в община Кочериново, което включва анкетни проучвания сред заинтересовани страни и анализ на местните условия и възможности;
- 4** SWOT анализ.



Резултати

Съществува ясна осведоменост на общинско ниво за значението на устойчивото земеделие, но липсва достатъчна административна и методологическа готовност за прилагането му на практика. В община Кочериново съществуват сериозни предизвикателства, свързани с ограничените финансови ресурси, липсата на специализирана експертиза и координацията между различните нива на управление. Анкетното проучване показва, че местните власти и земеделските производители са наясно с необходимостта от преход към устойчиви практики, но често срещат затруднения при изпълнението на тези задачи поради липса на подкрепа и насоки.

Изводи

Успешното прилагане на тези принципи изисква не яснота, и осведоменост и конкретни действия за подобряване на административния капацитет и ресурсната обезпеченост на общините. Заключениета показват, че без координирани усилия между националните и местните власти и без зна-

чителни инвестиции в капацитет и инфраструктура, постигането на устойчиво земеделие ще остане предизвикателство.

Практическо приложение

Практическите насоки към местните власти и заинтересованите страни включват:

1 Подобряване на координацията между националните и местните власти за осигуряване на необходимата подкрепа и насоки за прилагане на устойчивите земеделски практики;

2 Укрепване на административния капацитет на общините чрез обучение и повишаване на експертизата в областта на устойчивото земеделие;

3 Разработване на местни стратегии за устойчиво земеделие, които да отчитат специфичните условия и ресурси на всяка община;

4 Инвестиране в инфраструктура и технологии за подпомагане на прехода към устойчиво земеделие, включително въвеждането на дигитални и екологични решения.

Въглероден отпечатък и методи за устойчивото му редуциране, прилагани от компаниите Cisco и Juniper в сферата на мрежовата инфраструктура

Радосвета Андонова (Випуск' 2021)

Кратко представяне

С развитието на технологиите и нарастващото значение на екологичната устойчивост, компаниите от технологичния сектор са подложени на натиск да намалят негативното си въздействие върху околната среда, като една от ключовите области на внимание е редуцирането на въглеродните емисии. Въглеродният отпечатък представлява количеството на въглероден диоксид (CO₂) и други парникови газове, отделяни в атмосферата вследствие на човешката дейност. Този показател е от съществено значение за оценката на екологичното въздействие на една компания, както и за разработването на стратегии за устойчиво развитие.

Цел

Основната цел на изследването е да се анализират и оценят методите за устойчиво намаляване на въглеродния отпечатък, които се прилагат от компаниите Cisco и Juniper. Поставени са следните задачи:

- 1** Да се направи съпоставка между предприетите мерки за постигане на по-устойчиво производство в сферата на мрежовата инфраструктура и телекомуникации;

- 2** Да се анализира управлението и неговата роля в жизнения цикъл на активите при Cisco и Juniper;

- 3** Да се оцени дали Cisco и Juniper провеждат ефективни и проактивни действия, с цел редуциране на въглеродните емисии.

Методи

Методологията включва следните основни елементи:

- 1** Литературен преглед;
- 2** Анализ на корпоративни доклади;
- 3** Сравнителен анализ.

Резултати

И двете компании, Cisco и Juniper, са ангажирани с намаляването на въглеродния си отпечатък, но подхождат по различен начин към постигането на тези цели:

1 Cisco е разработила стратегия включваща преход към възобновяеми енергийни източници, оптимизация на логистичните процеси и намаляване на енергийната консумация в своите съоръжения. Активно инвестира в иновации, напр. мрежови устройства с ниска консумация на енергия.

2 Подходът на Juniper е насочен към интеграция на устойчивостта в основните си бизнес процеси. Компанията се стреми към разработването на енергийно ефективни продукти с дълъг жизнен цикъл.

Изводи

Намаляването на въглеродния отпечатък е комплексен процес, който изисква интегриран подход и ангажираност на всички нива в организацията. Cisco и Juniper демонстрират, че е възможно да се постигнат значителни резултати в тази област чрез комбинация от технологични иновации, оптимизация на процесите и сътрудничество с външни партньори. Значимостта на изследването се състои в това, че предоставя ценни примери за други компании в технологичния сектор, които искат да намалят въглеродния си отпечатък и да



подобрят своята екологична устойчивост. Техните практики могат да бъдат адаптирани и приложени в различни контексти, като се вземат предвид специфичните характеристики на всяка компания и индустрия.

Практическо приложение

Резултатите от изследването могат да бъдат използвани за:

- 1** Разработване на стратегии за устойчиво развитие на други компании в технологичния сектор;
- 2** Внедряване на иновации, нови технологии и методи за оптимизация, за да постигнат подобни резултати;
- 3** Сътрудничество с доставчици за намаляването на въглеродния отпечатък във веригата на доставки;
- 4** Обучение и повишаване на информираността относно значението на въглеродния отпечатък и методите за неговото намаляване;
- 5** Дългосрочно планиране за устойчиво развитие на компаниите.

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ



„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888г.

1-ВО
място
в рейтинга
на МОН

17
години
история

над
290
магистри и
докторанти

над
120
гост-лектори
от бизнеса



модулно
задочно
обучение



посещения
на електро-
централи

Нова 2-семестриална магистърска програма в задочна форма
„Енергийни пазари и услуги“

за икономисти и неикономисти

Стопански факултет, СУ „Св. Климент Охридски“

Прием – юли (предварителен) и септември 2025 г.

Повече информация: ageorgiev@feb.uni-sofia.bg; <https://bit.ly/energy-markets>

СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ



Превенцията на трафика на хора в контекста на социалния стълб на ESG

Деница Боева-Величкова (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Тезата изследва един от най-актуалните и социално значими проблеми в съвременното общество - трафикът на хора. Това престъпление, което няма граници и засяга милиони хора по света, представлява грубо нарушение на човешките права и сериозно предизвикателство за международната общност. Авторът се фокусира върху това как компаниите могат да допринесат за борбата с трафика на хора чрез прилагането на KCO и ESG стандарти.

Цел

Основната цел е да се изследва въздействието на корпоративната социална отговорност и ESG стандартите върху превенцията на трафика на хора. За постигането ѝ са дефинирани няколко задачи:

- 1** Анализ на същността и значението на KCO и ESG стандартите в съвременния бизнес контекст;
- 2** Изследване на връзката между KCO, ESG стандартите и превенцията на трафика на хора;
- 3** Оценка на добри практики и стратегии, прилагани от компании в борбата с трафика на хора;
- 4** Предоставяне на препоръки за подобряване на корпоративните политики и практики с оглед намаляване на рисковете от трафик на хора.

Методи

За осъществяване на целите на изследването е използвана комбинация от различни изследователски методи:

- 1** Литературният преглед и анализът на съществуващите теоретични модели и концепции, свързани с KCO и ESG стандартите, формират теоретичната основа на изследването;
- 2** Качествен анализ: интервюта с експерти в областта на KCO, ESG и борбата с трафика на хора;
- 3** Количествен анализ: анкетно проучване сред представители на бизнес сектора, което изследва възприятието и практиките им във връзка с KCO и ESG, и тяхната роля в превенцията на трафика на хора.

Резултати

Корпоративната социална отговорност и ESG стандартите играят съществена роля в борбата с трафика на хора. Компаниите, които интегрират тези стандарти в своята дейност, значително намаляват рисковете от участие във веригите за доставки, които могат да бъдат свързани с трафик на хора. Добрите практики включват: политики за прозрачност във веригите на доставки, програми за обучение на служители и партньорства с неправителствени организации за подкрепа на жертвите. Все още съществува нужда от по-голяма информираност и по-активно участие в борбата срещу трафика на хора.

Изводи и значимост на изследването

Компаниите, които активно участват в социално отговорни инициативи, допринасят за защитата на основните човешки права. Има значителен потенциал за подобрене в областта на

информираността и прилагането на тези стандарти в България. Сътрудничеството между бизнеса, правителствата и неправителствените организации е ключово за ефективната борба с трафика на хора.

Практическо приложение

Практическите препоръки включват:

- 1** Разработване на детайлни политики и процедури за предотвратяване на трафика на хора във веригите на доставки;
- 2** Интеграция на ESG стандартите в стратегическите планове на компаниите с оглед намаляване на социалните и екологични рискове;
- 3** Провеждане на обучения и кампании за повишаване на информираността сред служителите относно трафика на хора и начините за неговото предотвратяване;
- 4** Създаване на партньорства с неправителствени организации и държавни институции за съвместна работа в областта на борбата с трафика на хора.



Читалищата в България като културни центрове на общността и устойчива институция във времето

Венелина Иванова (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Работата изследва ролята на българските читалища като културни центрове на общността и тяхната устойчивост във времето. Читалищата са уникални за България институции, които съхраняват националните културни богатства и подкрепят развитието на обществото. В съвременния контекст на икономически и социални промени, тези институции се изправят пред предизвикателства, свързани с адаптацията към новите условия и изисквания на обществото.

Цел

Целта на изследването е да се докаже, че българските читалища продължават да бъдат културни и обществени центрове, способни да отговорят на съвременните изисквания за устойчиво развитие. Задачи:

- 1** Анализ на развитието на българските читалища от тяхното възникване до днес, с акцент върху ключовите моменти и трансформации, които са претърпели;
- 2** Идентифициране на съвременните предизвикателства и възможности пред читалищата, както и анализ на ролята на младите хора в тяхното управление и дейности;
- 3** Оценка на устойчивостта на читалищата чрез анализ на тяхната

правна уредба, икономическо състояние и функции, както и възможностите за модернизация и адаптация;

- 4** Формулиране на препоръки за подобряване на функциите и устойчивостта им в бъдеще.

Методи

Изследването използва комбинация от теоретични и емпирични методи:

- 1** Литературен обзор и исторически анализ на тяхното развитие в контекста на българската култура;
- 2** Провеждане на анкети и задълбочени интервюта с над 150 респонденти между 20 и 60 години от различни региони на страната;

3 Оценка на силните и слабите страни на читалищата, както и възможностите и заплахите пред тяхното бъдещо развитие;

4 Паралелно разглеждане на модели на управление и функции на западни общински институции, с акцент върху Германия и Нидерландия.

Резултати

Българските читалища остават важни културни и социални институции, които продължават да играят значителна роля в обществото. Въпреки трудностите, свързани с икономическата и социалната трансформация на България, читалищата успяват да запазят своята значимост като центрове за култура и образование. Младите хора проявяват интерес към участие в читалищни проекти, особено когато те предлагат възможности за личностно развитие и социална ангажираност.

Изводи

Основните силни страни на читалищата са тяхната дългогодишна традиция, локалната връзка с общността и богатството на културно-исторически ресурси. В същото време, слабите страни включват остарялата инфраструктура,

ограничените финансови ресурси и липсата на млад персонал, който да наследи старите кадри. Възможностите за развитие включват интеграцията на нови технологии, привличането на млади хора чрез иновативни проекти и разширяването на културните дейности, докато заплахите се свързват с намаляването на държавната субсидия и демографската криза в малките населени места. Акцентът върху младежките инициативи и доброволчеството е от ключово значение за привличането на нови поколения към читалищата и за осигуряването на тяхното бъдещо развитие.

Практическо приложение

Резултатите могат да бъдат използвани за подобряване на управлението на читалищата и за разработване на нови стратегии за привличане на млади хора към тях. Препоръките включват необходимостта от модернизация на инфраструктурата, въвеждане на нови технологии и създаване на програми, насочени към младежта. Чрез интеграцията на новаторски методи и подходи, читалищата могат да станат по-привлекателни за младите хора и да продължат да играят ключова роля в развитието на българското общество.



Въздействие на социално отговорните бизнес практики върху мотивацията и удовлетвореността на служители от финансовия сектор

Ивелин Томов (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Традиционно възприеман като строго регулирана и ориентирана към печалбата индустрия, финансовият сектор днес все по-често се обръща към социално отговорните практики като средство за подобряване на корпоративната култура и за укрепване на мотивацията и удовлетвореността на своите служители.

Цел

Основната цел е да се изясни степента, до която социално отговорните бизнес практики във финансовите институции влияят върху мотивацията и удовлетвореността на служителите. Ключови задачи:

1 Анализ на литература, свързана с практиките за корпоративна социална отговорност, мотивацията и удовлетвореността от работното място в сферата на финансовите институции;

2 Анкетно проучване измежду професионалисти от финансовата сфера;

3 Извеждане на препоръки към финансовите институции за усъвършенстване на КСО програмите им.

Методи

Анкетното проучване е основният метод за събиране на данни, като то обхваща широк кръг от служители в различни финансови институции. След събирането на данните е проведен статистически анализ за идентифициране на връзките между социално отговорните практики и ключовите аспекти на мотивацията и удовлетвореността на служителите.

Резултати

Служителите ангажирани с КСО дейности, показват по-високо ниво на удовлетвореност от работната среда и по-силно чувство на принадлежност към организацията. Това води до по-голяма ангажираност към организационните цели и по-малка вероятност за напускане на компанията. Балансът между личния и професионалния живот играе критична роля за мотивацията на служителите. Гъвкавите работни условия и програми за подпомагане на семейството и здравето са особено ефективни.

Изводи

Като инструмент за управление на човешките ресурси КСО може да повлияе положително на мотивацията и удовлетвореността на служителите, особено в сектор с високо ниво на стрес като финансовия. Тя може значително да подобри работната среда

и да укрепи връзките между служителите и организацията.

Включването им в процеса на планиране и изпълнение на КСО инициативи може да повиши тяхната ангажираност, предоставянето на възможности за личностно и професионално развитие в контекста на социалната отговорност може да бъде ключов фактор за задържане на таланти и за привличане на нови кадри.

Практическо приложение

Практическото приложение на резултатите от изследването включва конкретни препоръки за разработване на КСО стратегии, които могат да бъдат адаптирани към специфичните нужди и контекст на всяка организация. Те така трябва да бъдат ориентирани както към външните, така и към вътрешните клиенти на компанията - нейните служители.



Готовност и подготовка на млади кадри и внедряването им в работна среда в банковия сектор в България

Мария Джумайска (Випуск' 2022)

Кратко представяне

Банковият сектор, като основен стълб на финансовата система, преживява значителни промени, подтиквани от развитието на технологии, дигитализация и глобализация. Тези фактори оказват сериозно влияние върху структурата и организацията на работния процес в банките, което от своя страна изисква адаптиране и повишаване на квалификацията на работната сила. В Европа наблюдаваме масови съкращения в банковия сектор поради автоматизацията на много процеси. За разлика от тази тенденция, в България се наблюдава парадоксално увеличаване на броя на служителите в банките, което поставя нови въпроси относно ефективността и управлението на човешките ресурси.

Цел

Основната цел на това изследване е да анализира и оцени нивото на подготовка на младите кадри, завършили висшето си образование през последните три години, и тяхната готовност за успешна интеграция в банковия сектор в България. В рамките на тази основна цел се разглеждат няколко подцели:

1 Изследване на адекватността на образованието - Оценка на теоретичните знания и практическите умения, които младите специалисти придобиват по време на университетското си обучение

и доколко те съответстват на изискванията на работодателите в банковия сектор.

2 Анализ на компетенциите - Идентифициране на ключовите компетенции и умения, които са необходими за успешна кариера в банковия сектор, както и установяване на липсите и дефицитите в подготовката на младите кадри.

3 Оценка на готовността за внедряване - Проучване на нагласите на младите специалисти към кариера в банките и тяхната готовност да се адаптират към динамичната и променлива среда на този сектор.

4 Формиране на препоръки - Изготвяне на препоръки за подобряване на образователните програми и процеса на професионално развитие в банките, които да отговорят на съвременните нужди на работодателите и да улеснят интеграцията на младите кадри.

Методи

Изследването се основава на комбинация от теоретичен и емпиричен анализ, което позволява цялостен подход към разглеждането на проблема. Основните методи, използвани в изследването, включват:

1 Теоретичен преглед - Анализ на научната литература, свързана с управлението на човешките ресурси (УЧР), съвременните подходи в обучението и развитието на кадри в банковия сектор, както и на теориите за компетенции и професионално развитие.

2 Анализ на текущото състояние - Оценка на съвременните тенденции в икономическото и бизнес образование в България, с акцент върху програмите, насочени към подготовка на кадри за финансовия сектор.

3 Емпирично изследване - Провеждане на анкетно проучване сред две целеви групи: млади специалисти, които са завършили висшето си образование през последните три години и са постъпили на работа в банковия сектор, и мениджъри, отговорни за подбора и развитието на персонала в банките.

4 Аналитичен подход - Използване на методи за статистически анализ и сравнителен анализ за интерпретация на събраните данни и извеждане на изводи за състоянието на младите кадри в банковия сектор.

Резултати

Резултатите от изследването показват, че младите специалисти, които постъпват на работа в банковия сектор, имат добри теоретични знания, но често им липсват практически умения и компетенции, които са необходими за успешната им адаптация към реалната работна среда.

Основните дефицити са свързани с недостатъчно развити меки умения, като комуникация, работа в екип и управление на времето, както и аналитични умения, които са критични за работата в банковия сектор.

Изводи

Проучването разкрива, че младите специалисти се сблъскват с редица предизвикателства при интеграцията си в банковата среда, включително високи очаквания от страна на работодателите и бързо темпо на работа, което изисква незабавна адаптация и проактивност. От друга страна, младите кадри демонстрират предимства, като висока техническа грамотност и способност за бързо усвояване на нови технологии, което е особено ценно в контекста на нарастващата дигитализация в банковия сектор. Изводите от изследването подчертават необходимостта от по-добра подготовка на младите кадри още на ниво университетско образование, като се акцентира върху развитието на практически умения и компетенции, които са необходими за успешната им интеграция в работната среда. Това включва по-тясно сътрудничество между университетите и бизнеса, за да се осигури, че завършилите студенти са подготвени за реалните предизвикателства на работното място.

Практическо приложение

Резултатите от тази магистърска теза могат да бъдат използвани за разработване на по-ефективни програми за обучение и развитие на кадри в банковия сектор, които да отговорят на съвременните нужди на пазара на труда. В частност, предложените препоръки могат да допринесат за оптимизация на процеса на интеграция на младите специалисти в банките чрез създаване на програми за наставничество, стажове и практически обучения, които да им осигурят необходимите умения за успешна кариера.

Потребителски нагласи към устойчивата и бързата мода

Боряна Попова (Випуск' 2021)

Кратко представяне

Магистърската теза се фокусира върху потребителските нагласи към устойчивата и бързата мода, като разглежда как тези нагласи се отразяват върху социално-отговорното потребителско поведение на поколението Y. Което продължава да бъде най-големият потребител на бърза мода.

Цел

Основните цели на изследването включват:

- 1** Анализ на съществуващата литература;
- 2** Приложение на теорията на планираното поведение;
- 3** Емпирично изследване сред представители на поколението Y;
- 4** Тестване на две основни хипотези: (1) поколението Y има положително отношение към устойчивата мода и грижата за околната среда; и (2) поведението им при покупка на устойчива мода съответства на техните нагласи и намерения.

Методи

Изследването използва комбинация от теоретични и емпирични методи. Втората част включва разработване и разпространение на въпросник сред целева група от поколението Y, както

и статистически анализ, който включва проверка на хипотезите чрез подходящи статистически методи.

Резултати

Въпреки положителните нагласи към устойчивата мода и осъзнаването на екологичните проблеми, поведението на поколението Y често не съответства на тези нагласи. Много от респондентите изразяват желание да подкрепят устойчивите марки, но на практика продължават да купуват продукти на бързата мода, главно поради ниските им цени и достъпността им. Тази разлика между намерение и поведение е особено силно изразена при младите потребители, които често са привлечени от модните тенденции.

Изводи

Съществува значителна пропаст меж-



ду нагласите и поведението на потребителите по отношение на устойчивата мода. Въпреки че то е наясно с екологичните и социални предизвикателства, поведението му често се диктува от други фактори като цена, достъпност и мода. Тези изводи подчертават необходимостта от по-ефективни стратегии за образование и информираност, които да помогнат на младите потребители да превърнат своите нагласи в реални действия.

Значимостта на изследването се състои в това, че то предоставя ценна информация за маркетинговите стратегии и политиките, които могат да бъдат разработени, за да се насърчи социално-отговорното потребителско поведение в модната индустрия. Разби-

рането на бариерите пред устойчивото потребление може да помогне на компаниите и политиците да създадат по-ефективни подходи за насърчаване на устойчивата мода.

Практическо приложение

Резултатите от изследването могат да бъдат използвани за разработване на по-ефективни маркетингови стратегии и политики, насочени към насърчаване на устойчивата мода: нови продукти и кампании; нови образователни програми и кампании, насочени към повишаване на осведомеността за устойчивата мода и насърчаване.

